

Modernisering van de
eerste graad, een
photovoice project in vijf
eerstegraadscholen

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Expertisecentrum Education &
Development

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Even kennismaken

Anne Decelle

Alice Dumon

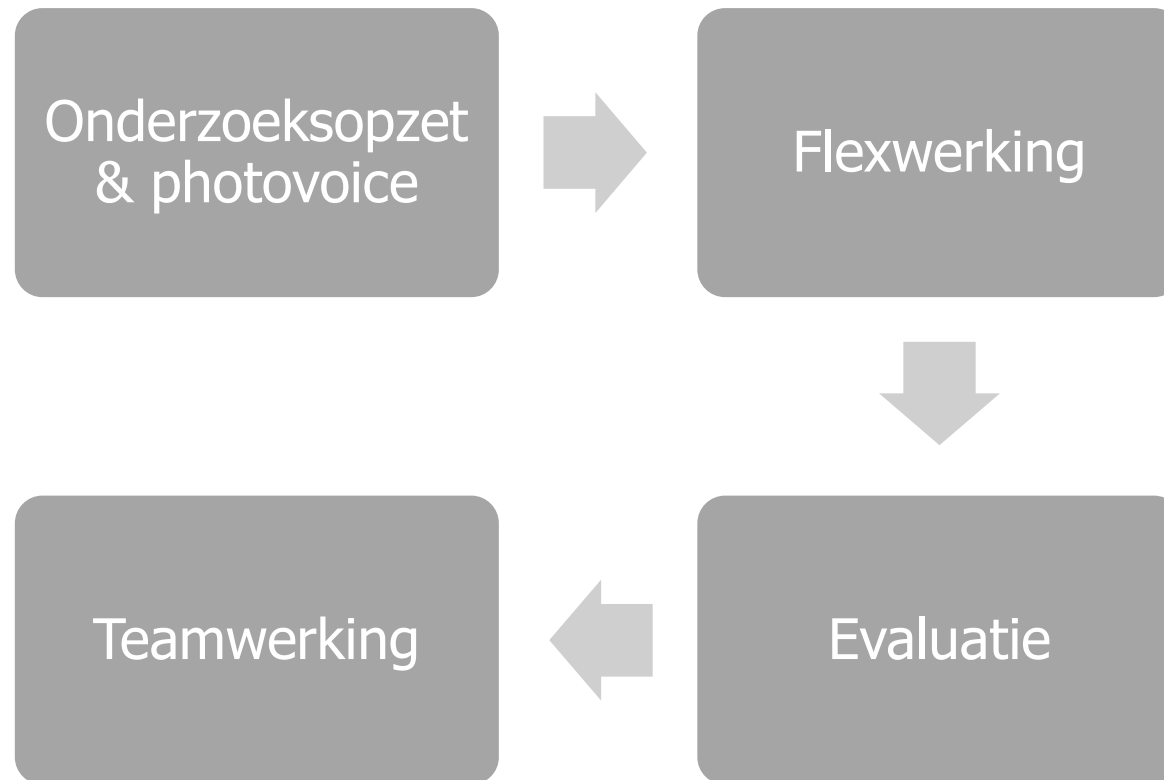
Leen Alaerts

Ruth Wouters

Praktijkonderzoekers UCLL - expertisecentrum Education and Development

Inhoud

Centrale onderzoeksvraag

Welke artefacten, processen en onderwijspraktijken dragen bij tot een succesvolle eerstegraadsschool?

Succesvolle school:

- Bereikt eindtermen en leerplandoelstellingen
- Zet in op zelfwaardegevoel en welbevinden
- Zet in op een interessegerichte oriëntering en studiekeuze

Voor àlle leerlingen

Onderzoeksopzet

Photovoices leerlingen

Photovoices leerkrachten

Conclusies & suggesties

Platform

Voorjaar 2019

Najaar 2019

Najaar & Voorjaar 2020 - 2021

Schoolrapporten leerlingen

Schoolrapporten leerkrachten

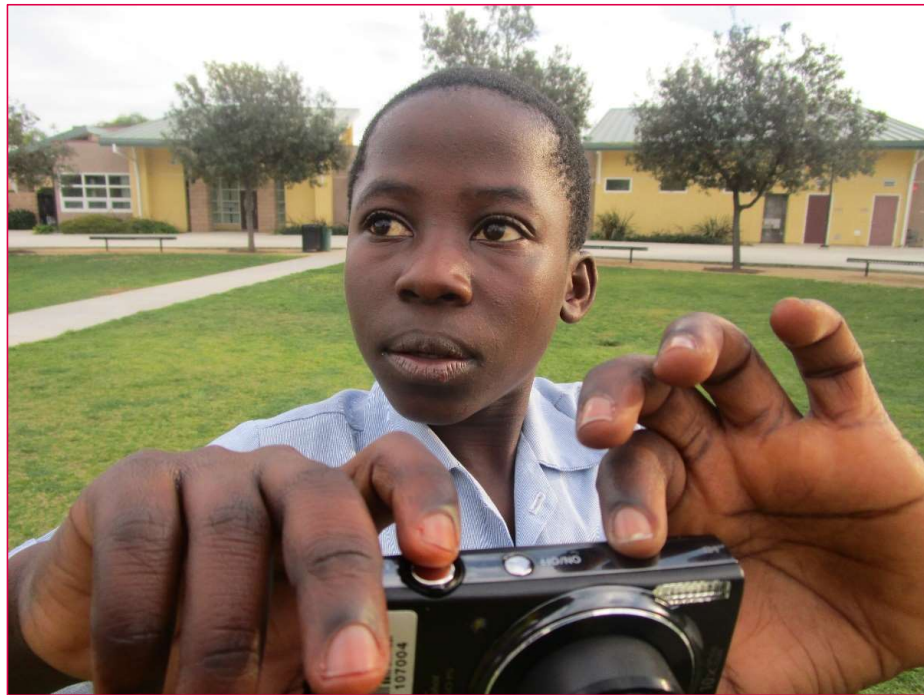
Schoolbrede rapporten

Participatieve trajecten

Scholen: KA De Ring/360° Leuven, KA de Prins Diest, KA1 Hasselt, Kindsheid Jesu Hasselt en Stroom in Leuven

Waarom photovoice als methode?

Photovoice can be a tool to reach, inform, and organize community members, enabling them to prioritize their concerns and discuss problems and solutions. Photovoice goes beyond the conventional role of needs assessment by inviting people to become advocates for their own and their community's well-being.

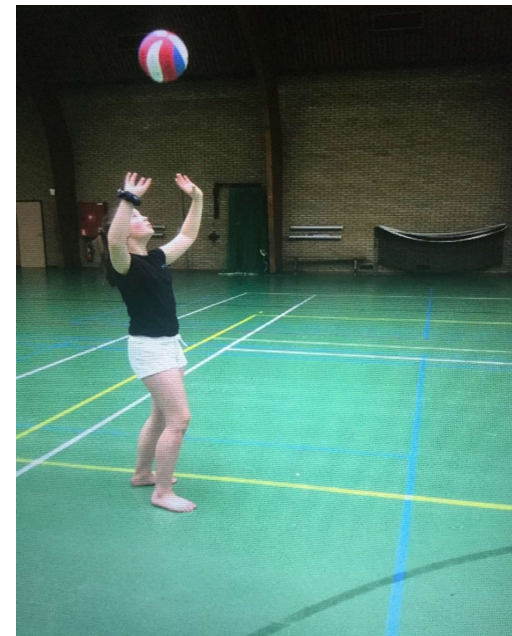
(Wang & Burris, 1997)

<http://ajaproject.org/galleries/>

Voorbeelden uit photovoices

Als je goed studeert dan wordt de bloem mooier. Maar ook, als een bloem dood gaat, dan komt er een nieuwe bloem. En dus nieuwe kansen

Soms mislukt het. Als een bal valt, dan mislukt het en dan heb je daar misschien van geleerd, dat je het anders moet leren. Dat kan je vergelijken met een toets

Onderzoeksopzet

Photovoices leerlingen

Photovoices leerkrachten

Conclusies & suggesties

Platform

Voorjaar 2019

Najaar 2019

Najaar & Voorjaar 2020 - 2021

Schoolrapporten leerlingen

Schoolrapporten leerkrachten

Schoolbrede rapporten

Participatieve trajecten

Scholen: KA De Ring/360° Leuven, KA de Prins Diest, KA1 Hasselt, Kindsheid Jesu Hasselt en Stroom in Leuven

Verwerking data

Stap 1: transcripties

+/- 100 lln./school

+/- 15 lkr./school

+/- 500 lln.

+/- 70 lkrn.

A: Ik wil eigenlijk starten met inpikken op wat je daarnet gezegd hebben. Je vroeg mij welke leerlingen we bevraagd hebben vorig jaar, omdat je zegt, de leerlingen vorig jaar en de leerlingen dit jaar, dat dat een verschil is. Kan je dat even duiden?

Lkr: Ik vind dat de leerlingen dit jaar... Ik voel meer onrust. De eerstejaars, ze hebben zo'n 6 uren wetenschap en techniek en ik vind dat ze dat als zwaar ervaren. De punten in mijn klas, we hebben nu net klassenraad gehad, zijn voor een van de twee delen niet zo goed. We zijn er al ongerust over. En zo dat nieuw vak, AV, is voor hen wel leuk, maar ook daar lagen de punten wat lager. Dus ik denk, het zoeken van de leraren, heeft ook op de kinderen wel wat weerslag.

A: En het vak AV, wat is dat juist?

Lkr: dat is artistieke vorming, de nieuwe cluster.

A: ik had misschien nog niet duidelijk gezegd, maar het is echt een heel vrij gesprek. Ik ga af en toe een vraag stellen, maar pik gerust in op elkaar, of als je het over iets anders wilt hebben, voel u gerust vrij.

En je zegt, van die vernieuwingen, nu is het eerste jaar gemoderniseerd. Gaat het daarover of gaat het over schoolspecifieke veranderingen die jullie bovenop het nieuwe curriculum hebben ingevoerd?

Lkr: In school is er niet echt veel veranderd. En ik denk qua nieuwe vakken, dat is voor ons, leerkrachten, het nieuwe zoeken.

A: dus er zijn drie nieuwe clusters? Artistieke vorming, wetenschappen en techniek en mens en maatschappij?

Lkr: en ook de verkennende projecten waaruit de leerlingen kunnen kiezen, die zijn ook helemaal anders.

Lkr: ik denk dat het vooral voor de leraren moeilijk is geweest. De weg ernaartoe is niet gemakkelijk

Stap 3: onderzoeksrapport per school

- Schoolspecifiek
- Anoniem

Terugkoppeling

ONDERZOEKSRAPPORT PHOTOVOICE 1

VERSLAG VAN DE FOCUSGESPREKKEN BIJ LEERLINGEN VAN HET EERSTE EN TWEDE JAAR KA1 HASSELT

INHOUD

Inleiding: methode	4
1. Schoolorganisatie	5
1.1. Agenda	5
1.1.1. Wat vinden de leerlingen positief aan de agenda?	5
1.2. Blokuren	5
1.2.1. Keuze van vakken in blokuren	5
1.2.2. Pauze tijdens blokuren	6
1.2.3. Te weinig concentratie voor sommigen	6
1.3. Speeltijd	6
1.4. Startuur school	7
1.5. Smartschool	7
1.5.1. Wat vinden de leerlingen positief aan Smartschool	7
1.5.2. Wat vinden de leerlingen negatief aan Smartschool	9
1.6. Studie	11
1.6.1. Studie tijdens de schooldag	11
1.6.2. Avondstudie	12
1.6.3. Studiehulpklas	13

Stap 5: terugkoppeling schoolrapporten

Team eerste graad aan de slag met de quotes van de leerlingen

Werkvorm

- Vorm groepen van max. 5 leerkrachten
- Per tafel stapeltje quotes in categorie
 - Sporen/flexibele leerwegen/weekplan
 - Leren, studeren en evalueren
 - Keuzemodules
 - Groepsuur en coaches

Welke **sterktes** komen naar voren in de uitspraken van de leerlingen? Hoe kunnen we deze sterktes borgen? Wat kunnen we doen om dit **nóg** te versterken?

Welke **moeilijkheden**/problemen/zwaktes komen naar voren in de uitspraken van de leerlingen? Welke oplossingen zien wij om deze problemen aan te pakken?

Aan de slag met vragen uit scholen

- Breed evalueren
- Zelfsturing en stroomdoelen
- Flex: weekplanning
- Project

LEVEN OP STROOM				
PLANNEN OP STROOM				
Stroomdoel 1 Planning opmaken	Ik heb moeite met het opmaken van een planning en heb nog veel begeleiding nodig. Het lukt mij niet om met alle dingen rekening te houden.	Plannen lukt al redelijk goed maar ik merk regelmatig dat ik dingen over het hoofd heb gezien. Het lukt me nog niet om met alles rekening te houden.	Het lukt me goed om mijn planning te maken. Af en toe vergeet ik nog rekening te houden met bepaalde dingen (bv. instructiemomenten, vaste evaluatiemomenten, samenwerking met anderen).	Plannen lukt prima. Ik hou rekening met alles (tijd, samenwerking, evaluatie, instructiemomenten).
Stroomdoel 2 Planning afwerken	Het lukt me nog niet om mij aan mijn planning te houden. Mijn opdrachten geraken zelden klaar. Het lukt mij nog niet om mijn opdrachten thuis af te werken. Ik ben dan ook regelmatig nog niet in orde tegen het begin van de volgende week.	Het lukt me redelijk goed om me te houden aan mijn planning en mijn opdrachten af te werken. Soms heb ik wel meer tijd nodig dan voorzien. Ik vergeet wel nog regelmatig om opdrachten af te geven of thuis af te werken.	Ik kom zelden in tijdsnood. Ik krijg meestal mijn opdrachten af. Als dat niet zo is, zorg ik er meestal voor dat ik alles thuis afwerk tegen het begin van de volgende week.	Het lukt mij prima om mijn geplande opdrachten af te werken. Wat ik op school niet afrijgt plan ik altijd thuis in. Ik zorg er altijd voor dat mijn planning afgewerkt is tegen het begin van de volgende week.
SAMEN OP STROOM				
Stroomdoel 3 Samen werken	Ik vind samenwerken moeilijk. Ik dring mijn mening op en vind het moeilijk om anderen aan het woord te laten.	Ik vind samenwerken leuk. Ik probeer te luisteren naar anderen hun mening en probeer de afspraken na te leven.	Samenwerken is tof. Ik luister naar de ideeën van anderen en ga hier gepast op in. Ik hou me aan de afspraken die er gemaakt zijn.	Samenwerken is kinderspel. Ik kan makkelijk switchen tussen luisteren en praten. Ik vraag op anderen hun voorstellen en neem zelf initiatief om tot een goed eindproduct te komen. Ik ga met respect om met mijn medeleerlingen en bewaak de reeds gemaakte afspraken.
Stroomdoel 4 Samen leven	Ik vind het nog moeilijk om me aan de gemaakte schoolafspraken te houden. Ik tast de grenzen af. Ik kan nog heel veel leren over respectvol omgaan met alles en iedereen.	Ik hou me meestal aan de gemaakte schoolafspraken. Respectvol omgaan met alles en iedereen lukt meestal wel maar ik kan hier nog in groeien.	Ik hou me aan de gemaakte schoolafspraken en ik toon respect voor alles en iedereen.	Ik hou me altijd aan de gemaakte schoolafspraken en toon dat ik wel bijdragen aan een fijne schoolfeest. Ik heb respect voor alles en iedereen.

Info project

Naam project (eventueel): voorlopige werknamen
Project 1 Duurzaamheid / Project 2 'Ik in de wereld'

(Vak)context project: In Stroom zijn er 4 projectweken. We proberen hier de verschillende domeinen aan bod te laten komen die ze in de bovenbouw kunnen kiezen en proberen ook contacten te leggen met organisaties en scholen in Leuven. We zijn dan ook een school in de stad. We sluiten elke projectweek af met een reflectiemoment.

Projectthema: Er zijn 2 projectweken die tegelijk plaatsvinden. In het project voor het eerste jaar werken we rond **duurzaamheid**. Het project van het tweede jaar **'Ik in de wereld'**. (dit zijn de voorlopige werknamen).

Toelichting

Project 1 Duurzaamheid: activiteiten van vorig schooljaar

- stadsspel rond duurzame initiatieven in Leuven (horeca, ecologie in de stad, bebouwing, mobiliteit, ...)
- **the green challenge:** één tegen allen opdrachten gerelateerd met duurzaamheid
- **upcycling**
- klimaatcamping
- workshop duurzame voeding
- natuurplekjes in de stad ontdekken samen met natuurgidsen

Onderzoeksopzet

Photovoices leerlingen

Photovoices leerkrachten

Conclusies & suggesties

Platform

Voorjaar 2019

Najaar 2019

Najaar & Voorjaar 2020 - 2021

Schoolrapporten leerlingen

Schoolrapporten leerkrachten

Schoolbrede rapporten

Participatieve trajecten

Scholen: KA De Ring/360° Leuven, KA de Prins Diest, KA1 Hasselt, Kindsheid Jesu Hasselt en Stroom in Leuven

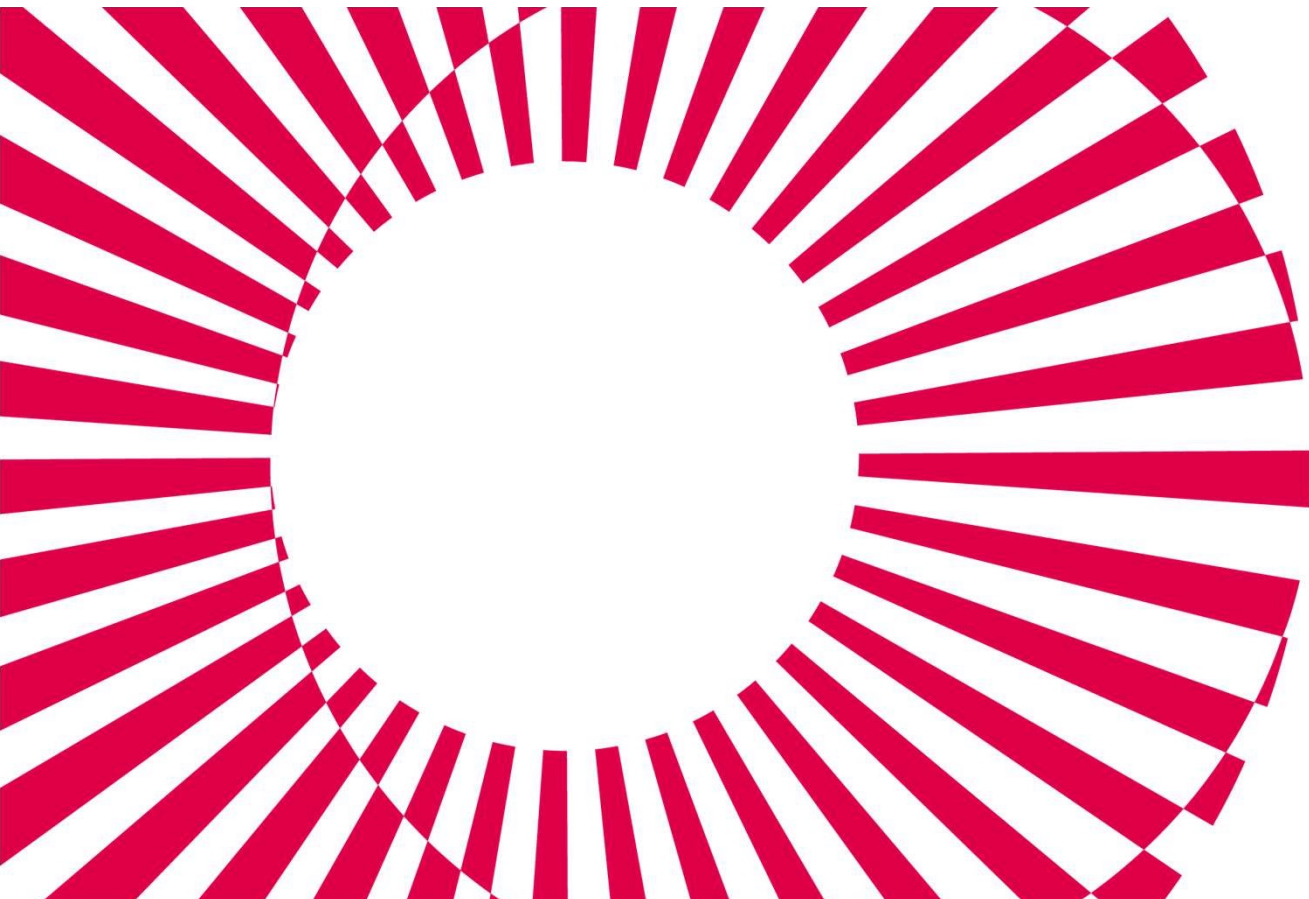

Stap 6: schoolbrede rapporten

Platform under construction

www.eerstegraadvernieuwen.be

Flexwerking

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Vrije werktijd waarin leerlingen
begleid zelfstandig leren

Je kan op je eigen tempo werken. Nu kan je bijvoorbeeld bij Frans, als je goed bent in Frans, aan wiskunde werken. En zo heb je ook meer tijd om alles op je eigen tempo te doen en zit je niet vast aan ik moet dat en dat afkrijgen.

Flex is leuk omdat je dan je eigen baas bent en niemand echt zegt wat je moet doen. Hier zegt de meester of juf niet van "Doe nu dees, je moet dees nu af hebben binnen een bepaalde tijd".

Ik hou van veel verschillende manieren om te leren uitproberen ... tijdens flex kan ik kiezen hoe ik iets aanpak

Dat we in sporen werken vind ik leuk. Als je goed bent in een vak, moet je niet alles mee volgen, maar dan kan je daar zelfstandig aan verder werken.

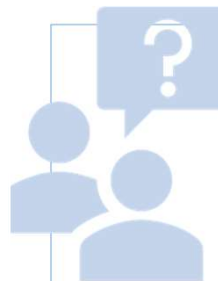
In mijn vorige school kon ik niet echt zo goed plannen en ik ben speciaal naar deze school gekomen om te leren plannen.

Ik kies graag zelf wanneer ik welk vak en welke toets ik mag doen. Als je zelf mag kiezen wanneer je die toets doet, kan je zien bijvoorbeeld dinsdag ga ik studeren, want dan heb ik twee dagen om die toets dan donderdag te maken en dan heb je tijd dinsdag en woensdag om te studeren.

Er is wel het nadeel, dat als je te veel tijd neemt voor alle dingen en je gaat te veel pauze nemen, dan kom je niet toe en dan moet je in het weekend of de vrijdag alles doen of moet je het de volgende week afmaken. Dus het is eigenlijk niet dat je echt pauze kan nemen.

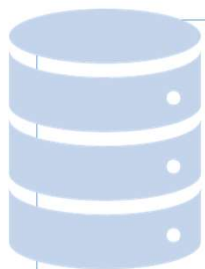
Misschien dat ze voor iedereen een beetje een andere weekplanning moeten maken. Dat er voor de ene wat minder op staat en de andere wat meer.

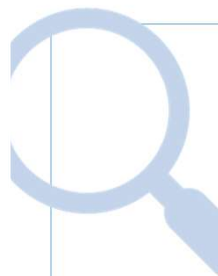
Ik vind het flexlokaal bijvoorbeeld iets te groot waardoor dat ik mij niet zo kan concentreren... de drukte.

Ik heb altijd te veel flex (tijd) omdat ik veel te snel klaar ben.

Als we flex hebben, dan is dat keiveel en dat breng altijd zo veel stress mee, zo van ah neen, ik moet dat nog allemaal afmaken en dat moet ge dat thuis afmaken.

Het is moeilijk om jezelf in te schalen omdat je ook nog niet altijd alles over de leerstof weet en zo en dan kunt ge wel op de eerste twee oefeningen uit gaan maar als je dat wel snapt maar als je dan toch iets tegen komt dat je niet snapt dan weet ge dat niet en dan kunt ge dat ook niet vragen.

Hefbomen flexwerking

UC Leuven
Limburg

MOVING MINDS

Ondersteuning inbouwen bij verwerken van leerinhoud

4	VRIS	1	leske slapen	ZA	3	Schaakvereniging	zo	4	MA	5	DI	6	WOE	7
9	ZA	10	Valentijnsfeest	zo	11	TA leske 2 NED. TO en +3 geschiedenis TO 11-14 81- 82 Engels	MA	12	DI	13	WOE	14	DO	15
17	zo	18	Zusammen radeo	MA	19	DI	20	WOE	21	DO	22	VRIS	23	ZA
25	MA	26	Zusammen jatzug	DI	27	WOE	28	DO						

Ondersteuning inbouwen bij plannen en zelfsturing

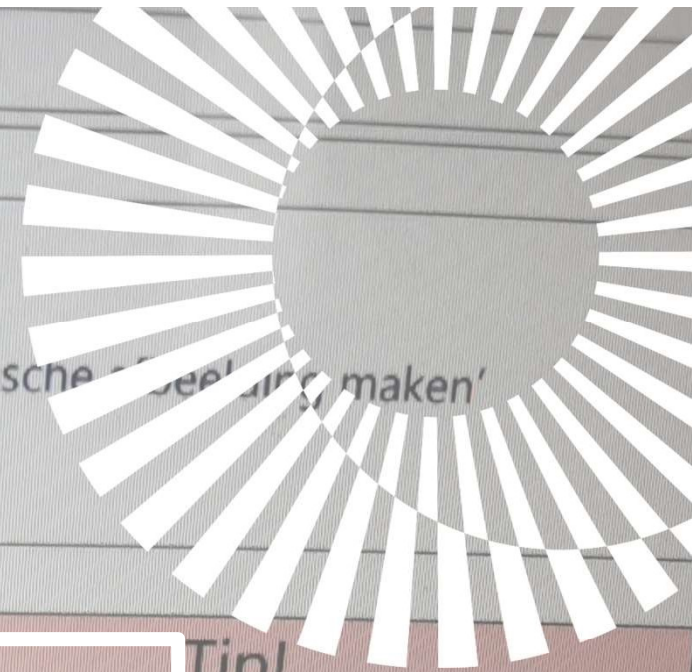
Monday is a busy day

MONDAY	TUESDAY	WEDNESDAY	THURSDAY	FRIDAY	SATURDAY
werkunde	nederlands	nederlands	nederlands	prans	prans
nederlands	techniek	nederlands	prans		aardrijfstunde
aardrijfstunde	prans	techniek			werkunde
		prans			

Vak
van de dag

Vak: Techniek

Opdracht: Een mini-hologram DEEL 2 'Holografische afbeelding maken'

Inzetten op differentiatie
In begeleiding
Moeilijkheidsgraad
Hoeveelheid
Leeruitkomsten

Extra!

De vogeltjes vinden het leuk om mee te zingen. Kweel dit
luideke met een blaasje of een stapje verder?
Tijd voor een karaol met het hele gezin.
Plezier gegarandeerd!

Tip!

Ook de vogeltjes zoeken overal naar water.
Zet een schaaltje met water in je tuin en de
vogeltjes zullen komen drinken. En het is
ook fijn om naar te kijken.

**Leren van elkaar en
samenwerken stimuleren**

A pair of white earbuds and a white fan are placed on a light-colored wooden surface. The earbuds are positioned in the center-left, and the fan is on the right. A white rectangular box with a thin border is overlaid on the image, containing the text.

Concentratie & werkklimaat bevorderen

Valkuilen flexwerking

UC Leuven
Limburg

MOVING MINDS

**Vraagtekens bij sterk
geïndividualiseerd onderwijs**

Verplichte sturing lijkt te demotiveren

**Voorzichtig en doordacht
digitaliseren**

Selfscan flexwerking

- Welke doelen wil je via flexwerking bereiken?
- Hoe bouw je differentiatie in?
- Hoe zien de planningsdocumenten voor leerlingen er uit?
- Hoe worden leerlingen ondersteund bij het verwerven van de leerinhoud?
- Hoe worden leerlingen opgevolgd?
- Hoe zorg je voor een constructief werkklimaat?
- Welke infrastructuur en hulpmiddelen voorzie je?
- Hoe richt je als team flexwerking in?

Materialen uit scholen

FLEXPLANNING

Week:

Vak:

Naam:

Doelen

	Aan welke doelen werken we deze week? Wat kan ik al goed? Waar moet ik op inzetten ?			
D1				
D2				
D3				
D4				
D5				
Op welke doelen moet ik inzetten?		NR :		
Welke doelstellingen wil verdiepen ? (kies ik groen of geel)		NR :		

Toetsen

Thema

Wanneer afleggen?

Evalueren

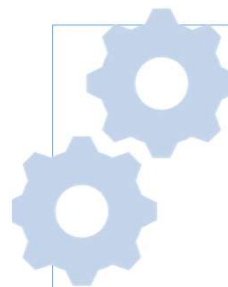

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

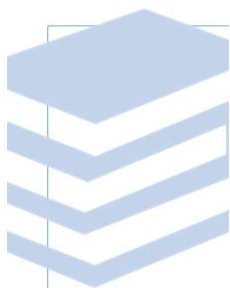
Formatief evalueren
Leren zichtbaar maken
Breed evalueren

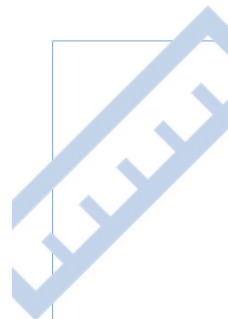
Die leerkracht zegt gewoon pagina dat tot dat. Of gewoon het thema. Je weet niet wat belangrijk is en dan leer je dingen die totaal niet op de toets komen. ... we hebben nooit in ons werkboek aangeduid wat je dan precies moet kennen,

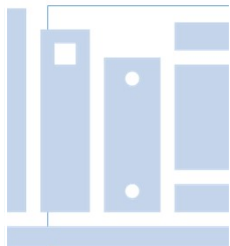
Bij wiskunde alleen heb je basisvragen en verdiepingsvragen. En die verdiepingsvragen zijn moeilijker.

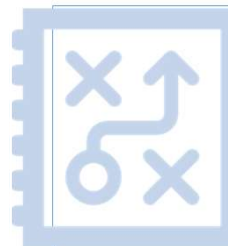
Leerkracht: Ik laat alle leerlingen drie toetsvragen in de les opmaken en dan zie je wel direct in de les: die zijn wel echt mee met wat er in dat hoofdstuk komt en die moeten dat echt nog eens goed bekijken en dat helpt wel om elkaar dingen te leren.

Ik vind dat ze soms gewoon zo van die toetsen zonder punten zouden moeten doen. Dan meer om te oefenen, maar dat ze het dan ook wel verbeteren

O: En wat zou helpen? LL: Zo, dat de leerkracht op smartschool een oefentoetsje zou zetten. Want als ik leer dan weet ik nooit wat ik moet doen en dan stop ik maar. En dan weet ik niet of ik dat ik het goed ga doen, maar een testje of zo met een verbeterleutel. Dat zou mij wel heel erg helpen.

Ik vind dat eigenlijk wel handig dat je zelf je tijd krijgt en zelf kan bepalen: voor die toets heb ik dan zo veel tijd nodig en voor die niet. Dan kun je dat toch een beetje zelf bepalen en dat vind ik wel leuk.

OnWAARschijnlijk!

De volksgeschiedenis kan enkel samenvatten als de door een magistratuur werd samengeroepen. De leden...

KUNNEN

1 via vraag en antwoord de belangrijkste kenmerken van de Romeinse politieke instellingen achterhalen.

2 informatie uit teksten afleiden

3 met medeleerlingen overleggen en discussiëren

Heldere doelstellingen

1 Rome wordt ee

Einde Koninkrijk:

- krijgen te veel
- houden geen
- De l

Republiek

Het koninkrijk

- ing (leven
- priest
- t
- op

Senaat

- = de familie

Geeft ra

koning.

Volksve

= alle n

patri

Kiest

Les 17

1 Rome wordt ee

- de belastingen

- in een politiek

- de regering blijft

- bij de republike

- bij 12

- 4 belangrijke

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

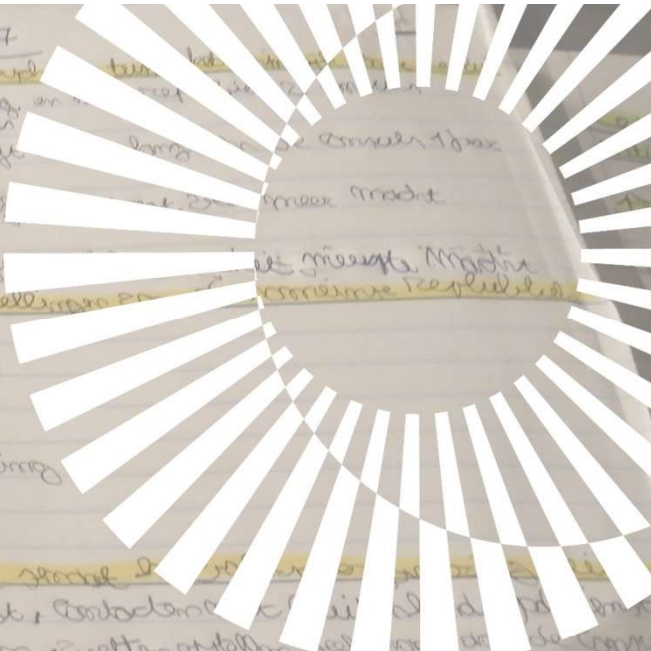
- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

- Senaat

Veilig en flexibel toetsen

A photograph of a classroom. A male teacher in a brown sweater and dark vest stands in the center, pointing towards a large projection screen on the left. The screen displays a software interface with various panels and text. In the foreground, the backs of several students' heads are visible as they sit at desks. To the right, a female student and a male student are looking towards the teacher. A large, stylized sun graphic with white rays is overlaid on the right side of the image. A white-bordered box contains the text 'Inzetten op remediëring' in bold blue font.

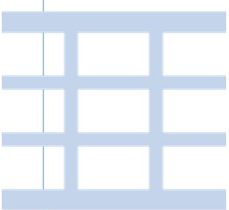
Inzetten op remediëring

Maar er zijn op toetsen ook wel vaak zelfevaluaties dus en soms staat daar voor wiskunde: 'oorzaak van een eventueel slecht resultaat' en dan zo 'hoe kan ik dat probleem voortaan oplossen' en dat vind ik dan ook wel goed als je dat zegt. Je kunt daar dan bijschrijven bijvoorbeeld: ik had een black-out.

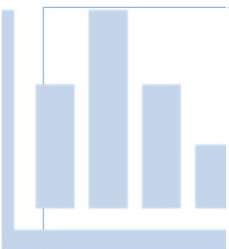
Ik vind dat ze ook wat meer tijd moeten vrij maken, dat ze gewoon leerkracht per kind met jou zouden bespreken en dat je dan vragen zou mogen stellen. Want de leerkracht roept je wel bij u en zegt van ja het is wel goed je rapport, maar je krijgt niet echt feedback.

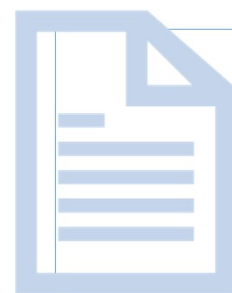
Nu krijgen we niet wat we behaald hebben op welk ding. Je krijgt een punt voor wiskunde, een punt voor Nederlands, maar dat vind ik nutteloos. Dan weet je wel zo van ben ik over het algemeen goed bezig voor Nederlands, maar dan weet je niet van: moet ik nu meer gaan leren voor mijn werkwoorden of voor iets anders, want er staat alleen wat je voor Nederlands in het algemeen hebt.

Bij Latijn had ik heel hard geleerd en toen was ik gebuisd, normaal krijgen we eerst de toets terug en dan pas komt het punt op Smartschool. Maar de leerkracht van Latijn doet dat niet en mijn papa had dat gezien en toen was ik heel verdrietig, maar ik kon ook niet zien wat ik fout had gedaan.

Wat ik ook stom vind is dat je het klasgemiddelde weet. Je kan daar echt depressief van worden. Ik vind dat niet nuttig want iedereen heeft zijn eigen niveau. Als je onder het klasgemiddelde scoort, denk je dat je slecht gescoord hebt, terwijl dat wel goed kan zijn voor jou. Je moet eigenlijk naar je eigen gemiddelde kijken.

Je hebt leerkrachten die daar een hele persoonlijke tekst over schrijven, maar je hebt ook leerkrachten die schrijven 'goed gewerkt'. Dus dan zou ik wat meer uitleg willen hebben over de dingen die ik goed doe en minder goed doen. Maar niet vergeten, ze moeten zoveel kinderen doen hè. Maar dat is toch goed als ze dat doen, want zo kunnen wij beter worden.

Inzetten op zelfevaluatie

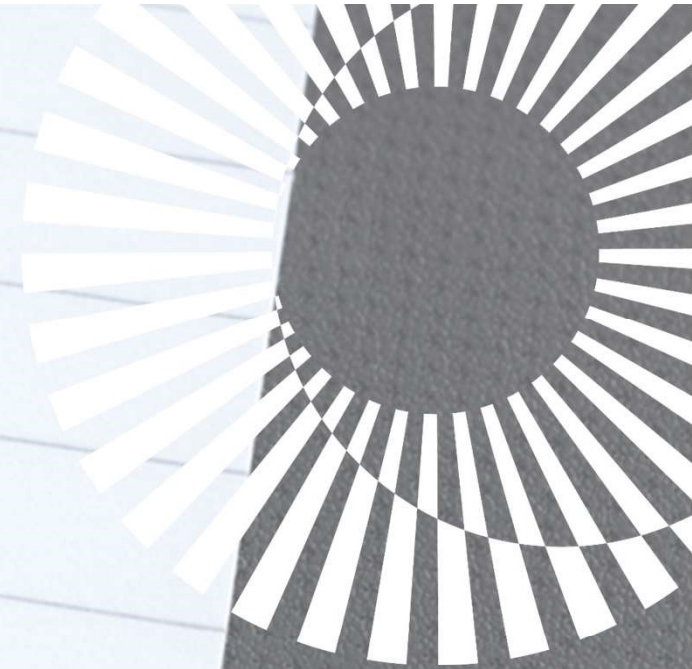
The background features a grid of blue lines on a light-colored surface. Several markers in red, purple, pink, and orange are arranged diagonally across the top. A white sunburst graphic is positioned in the upper right quadrant. A white-bordered box in the lower left contains the text.

Duidelijke quotering & normering

Great Work
Well Done!
😊

Kwaliteitsvolle feedback

Rapporteren om te leren

Selfscan evaluatie

- Hoe verhoog je het leerrendement via evaluatie?
- Hoe ziet een haalbaar toetsbeleid er uit?
- Hoe communiceer je helder en constructief resultaten van leerlingen?
- Hoe effectief feedback geven?
- Hoe doelgericht breed evalueren?
- Hoe attitudes evalueren?

Teamwerking

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Stemmen van 70 leerkrachten
Najaar 2019
Een verkenning

Teamwerking

Mijn afbeelding is een slogan 'a team is not a group of people who work together, a team is a group of people who trust each other'.

Ik had een plantje gekozen, omdat ik vind dat wij als collega's elkaar keihard ondersteunen en dingen doorgeven. En weet je, als iemand iets heeft gemaakt, dan zegt die: hier gebruik het maar, of gebruik het niet. En dat geeft je als leerkracht de kans om veel meer te groeien en veel sneller te groeien.

Ik heb die foto met z'n allen. We zijn één team, we zijn met zo veel leerkrachten, maar we zijn zo hecht. Ik zie het als een soort van vriendengroep en het is zoals thuiskomen als je hier op school aankomt. Je kan je hart eens luchten. We doen alles voor de leerlingen, maar onderling doen we ook alles voor elkaar. Dat maakt ons zo sterk en daardoor kunnen we bergen verzetten.

Ja, ik denk dat is gewoon een sfeer. Ik denk niet dat dat noodzakelijk gebonden is aan welke methode je in een school hebt. Ik denk dat dat gewoon is van een aantal collega's dat samen werkt. En soms klikt dat, en soms niet. En met sommigen heb je een goede band.

Als het over positief ging, heb ik voornamelijk voor ons team gekozen. Gewoon het feit dat je een team hebt, waarvan je de mensen kunt raad vragen, of eens kunt een mailtje sturen, of whatsappje sturen, van: hoe moet ik dat hier gaan aanpakken. En zo ook berichten terug krijgt.

Ik voel mij een beetje dat kleine steentje dat erg ondersteund wordt door de grotere stenen. Ik ben hier vorig jaar gestart en voel mij erg gesteerd door het team en de werking. Het voelt heel geborgen aan.

En wat zijn de voorwaarden dan voor jullie om te zeggen: we kunnen een team zijn? Lkr: fouten kunnen maken zonder dat je meteen wordt afgestraft. Lkr: Eerlijk zijn ook, vind ik.

TEAM WAT MAAKT EEN TEAM ONDERSTEUNEND?

Uitwisseling van materialen en kennis

Ik had een plantje gekozen, omdat ik vind dat wij als collega's elkaar keihard ondersteunen en dingen doorgeven. En weet je, als iemand iets heeft gemaakt, dan zegt die: hier gebruik het maar. En dat geeft je als leerkracht de kans om veel meer te groeien en veel sneller te groeien. [...] Bijvoorbeeld bij het leren leren, dan denk ik van wouw, op die manier had ik het nog nooit bekeken, maar omdat iedereen dat zo samen brengt, is er veel meer, ja veel meer pit in en word je veel meer geprikkeld en leer je veel sneller

Vele handen maken het werk licht

Je hebt dan ook veel mensen om het werk over te verdelen. LK: Ik vind de vakvergadering eerder een verlichting van mijn uurrooster dan een verzwaring. Je kan de taken verdelen en beter afspreken. Bij wiskunde zijn we daar nu mee begonnen. Voor het examen hebben we samengewerkt en het werk opgedeeld.

Collegialiteit

Als hetgeen dat u energie geeft, dan zou ik toch mijn team nemen. Vanochtend was mijn kindje ziek en dat wordt allemaal opgevangen. Dat je op elkaar kunt rekenen, dat is wel echt goed.

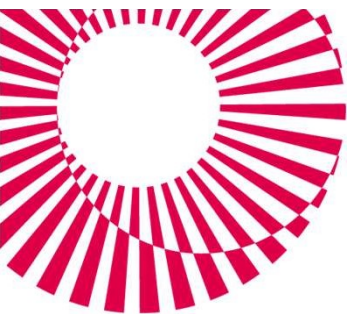
Veiligheid

O: En wat zijn de voorwaarden dan voor jullie om te zeggen: we kunnen een team zijn? LK: fouten kunnen maken zonder dat je meteen wordt afgestraft. LK: Eerlijk zijn ook, vind ik. Soms denk ik wel: heb ik nu mijn mening te hard gezegd? Want ik kan soms wel heel droog iets melden. Maar langs de andere kant, denk ik dat het ook wel belangrijk is dat dat kan.

Vriendschap

LK: Ik heb die foto met z'n allen. We zijn één team, we zijn met zo veel leerkrachten, maar we zijn zo hecht. Ik zie het als een soort van vriendengroep en het is zoals thuiskomen als je hier op school aankomt. Je kan je hart eens luchten. We doen alles voor de leerlingen, maar onderling doen we ook alles voor elkaar. Dat maakt ons zo sterk en daardoor kunnen we bergen verzetten.

Teamwerking

Vak- en werkgroepen

In de meeste scholen werken scholen per vak samen. Als de school groot genoeg is komen vooral **VAKCOLLEGA'S** in hetzelfde jaar geregeld samen. Daarnaast is er een vakgroep-werking over de jaren heen om tot een leerlijn te komen.

Designteams

In sommige scholen worden samengesteld, waar leerkrachten ruimte krijgen om samen **NIEUWE MATERIALEN**, vakken of modules uit te werken. Zij worden 'vrij-geroosterd' om nieuwe cursussen uit te werken. Soms werken leerkrachten samen met andere leerkrachten uit de scholengemeenschap.

Community' s of units

Community' s zijn zelfsturende teams die **VERANTWOORDELIJKHEID** dragen over een groep leerlingen.

Ze nemen naast lestaken ook **ANDERE TAKEN** op zoals zorg, de persoonlijke begeleiding, de handelingsplannen, de oriëntering, de activiteiten en de projectwerking op.

De **GROOTTE** van het team kan variëren, van zeven leerkrachten voor vier klassen tot vijftien leerkrachten voor zes klassen.

Team-teaching

Team-teaching betekent dat leerkrachten samen lesgeven aan één of meerdere klassen tegelijk. Dat kan op verschillende manieren. Vaak worden de klassen verdeeld in **DEELGROEPEN**, die rond verschillende thema's of in verschillende niveaus werken.

We verdelen het werk,. Nederlands pakt mijn collega vooral en ik pak het wiskundige meer op mij. Als er een probleem is met Nederlands, pakt mijn collega leerlingen apart, terwijl ik dan voor de klas sta met de leerlingen die aan het werken zijn of omgekeerd.

COMMUNITIES WAT ZIJN DE VOORDELEN VAN WERKEN IN EEN COMMUNITY?

Sterkere band met leerlingen

Teamwerking is één van de Freinet principes. Dat je een team hebt dat samen een aantal leerlingen onder zijn hoede neemt. We zijn meestal met 5-6 man en dan had je ongeveer een 60-tal leerlingen en iedereen kende die ook. Dat waren eigenlijk uw kinderen van de jeugdbeweging, om het cru te zeggen, waarmee je op kamp ging, en dat waren een jaar uw kinderen. En dat was een van de principes dat binnen het methodeonderwijs heel sterk voorop staat.

Minder leerkrachten per klas

In onze tijd had je gewoon elk uur een andere leerkracht. Je had geen groep uur. Je had geen coach. LK: En nu een beperkt aantal leerkrachten per community. Dat is toch al veel verbeterd. Die mannekes weten toch echt bij wie ze terecht kunnen.

Meer zelfredzaamheid

LK: Ja dat wel. De meeste community 's zitten wel heel goed ineen. Ook als community zelf proberen probleemoplossend te denken. Niet zo van we gaan naar de directie. Neen, zelf proberen oplossingen te zoeken. En dat is wel fijn, dat ze u daarin vertrouwen.

Sterkere samenhang

LK: Ik had ook deze foto. Dat is de eerste groepsfoto die ik vond. Omdat ik het heel belangrijk vind. Ik kom graag naar school om de energie die de leerlingen mij geven, maar ook omdat we hier een hele leuke band onder te collega's hebben. Ik heb het gevoel dat ik altijd op hen kan rekenen. Dat is door de community.

Teamwerking

En wanneer bespreken jullie de leerlingen? LK: 's middags. LK: Awel ja, maar dan is het pauze. Eigenlijk zou zo iets ook ingepland moeten worden. Dus als je een teamvergadering hebt, dat dat voor die teamleden vastligt in het lessenrooster, dan ... We hebben dat gevraagd, maar dat ging niet meer. LK: Ik denk dat ze dat (een gemeenschappelijk springuur) wel willen, maar dat lukt gewoon niet. LK: Ja dat is omdat we zo groot zijn. Ik heb vorig jaar geholpen met het uurrooster te puzzelen, dat is gewoon om knettergek van te worden. Je moet gewoon met zo veel factoren rekening houden, maar dat lukt niet.

O: Zou je dan liever geen aparte teamcoach hebben? Stel dat jij bijvoorbeeld uren krijgt om dat te doen. LK: Dat zou ik persoonlijk, ... als ik nu voor mijn eigen spreek het liefst hebben. Ik ben ene op wie er altijd gerekend wordt. LK: Ja, ja. LK: Als er iets moet gedaan worden voor de community, iedereen kijkt altijd naar mij. Ik kom op de vergadering en iedereen zit altijd te wachten: okee, wat gaan we bespreken vandaag. En ik heb dan een lijst voorbereid van wat we moeten bespreken. Dus ja, mocht ik uren krijgen om de community te coördineren. Ok, ik zou dat fantastisch vinden. Want ik weet dat ik daar uren mee bezig ben, die anderen er niet in steken. LK: Ja klopt.

O: En wisselen dan die samenstellingen van teams? LK: Nee, niet snel. O: Ook niet als je merkt, dat lukt hier niet van samen te werken? LK: Ik denk dat we allemaal stiekem wel hopen dat het zo blijft. In het begin was dat wel zoeken, maar nu heb ik het gevoel dat we allemaal op één lijn staan. Ik zou het ook heel jammer vinden als we volgend jaar in een ander team zitten, dan zou echt van nu opnieuw beginnen zijn. LK: Dat zou echt compleet de dynamiek veranderen, dat zou veel tenietdoen. LK: En ook, de vrijheid die we hebben. LK: Ge hebt iets gevormd nu he.

Dat zou meer moeten gebeuren dat je kan uitwisselen. Want veel collega's doen toffe dingen, maar je weet het niet altijd. Het zou een meerwaarde zijn als er meer overlegmomenten georganiseerd worden over bijscholingen die leerkrachten volgden. Zo kan er meer gereflecteerd worden over hoe de inhoud geïmplementeerd kan worden in de eigen schoolpraktijk en kunnen leerkrachten leren uit elkaars bijscholingen.

Hoe teamwerking versterken?

Teamwerking

- Directie volgt werking en kwaliteit van de teams op
- Er is structurele overleg- en werktijd in het lessenrooster
- Er zijn uren of ondersteuning voor de coördinator
- Er is aandacht voor verschillen tussen teamleden
- Er is een continuïteit in de teams
- Er is coördinatie en uitwisseling tussen te teams

Selfscan Teamwerking

- Hoe samenstellen?
- Welke verantwoordelijkheden & hoe groot autonomie?
- Hoe organisatorisch omkaderen?
- Hoe efficiëntie garanderen?
- Hoe komen tot democratische besluitvorming?
- Hoe veiligheid garanderen?
- Hoe cultuur van leren installeren?
- Hoe eensgezindheid en betrokkenheid versterken?
- Hoe coördinatie organiseren?
- Hoe continuïteit waarborgen?
- Hoe interactie tussen teams versterken?
- Hoe kwalitatieve aanvangsbegeleiding inrichten?

Enkele referenties

- Harrison, H., Birks, M., Franklin, R., & Mills, J. (2017). Case study research: Foundations and methodological orientations. *Forum Qualitative Social Research*, 18(1).
doi:<http://dx.doi.org/10.17169/fqs-18.1.2655>
- Koro-Ljungberg, M. (2014). A methodological framework for studying policy-oriented teacher inquiry in qualitative research contexts. *Teachers and Teaching*, 20(6), 764-782.
- Ministerie van Onderwijs. Capaciteitsmonitor. Via <http://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/10-08-bijlage-Capaciteitsmonitor.pdf>
- Steel, R., De Visscher, S., Vandevelde, S., Van Hove, G., & Poppe, L. (2009). Jonge fotografen als medeonderzoekers: het gebruik van foto's in onderzoek naar betekenisverlening van kinderen en jongeren. *KWALON*, 14(1), 5-10.
- Vlaamse Regering. (2016/2017). *Conceptnota's modernisering secundair onderwijs*. Brussel: Vlaamse Regering,.
- Wang, C., & Burris, M. A. (1997). Photovoice: Concept, methodology, and use for participatory needs assessment. *Health education & behavior*, 24(3), 369-387.

Bedankt!